

306.2.25"

VEREENIGING:
OUD-KATHOLIEK ONDERSTEUNINGSFONDS.

AFDEELING ROTTERDAM.

MUZIEK-UITVOERING

TER GELEGENHEID VAN HET

DERDE INTERNATIONALE OUD-KATHOLIEKEN-CONGRES

TE ROTTERDAM,

op WOENSDAG 29 AUGUSTUS 1894.

RICHARD REISBERMAN, firma H. T. HENDRIKSEN. — Rotterdam.

Prijs 25 Cents.

Vrijd

Vend

Fro

Vrijdag 31 Augustus UITSTAPJE naar den Haag en Scheveningen.
KAARTEN à f 5.50 aan het bureau verkrijgbaar.

Vendredi 31 Août EXCURSION à la Haye et Scheveningue.
BILLETS à fl 5.50 au Bureau.

Freitag 31 August AUSFLUG nach Haag und Scheveningen.
KARTEN à fl 5.50 am bureau käuflich.

Friday 31 August EXCURSION to the Hague and Scheveningen.
TICKETS to be had at the bureau à fl 5.50.

VEREENIGING:
OUD-KATHOLIEK ONDERSTEUNINGSFONDS.

AFDEELING ROTTERDAM.

MUZIEK-UITVOERING

TER GELEGENHEID VAN HET

DERDE INTERNATIONALE OUD-KATHOLIEKEN-CONGRES

TE ROTTERDAM,

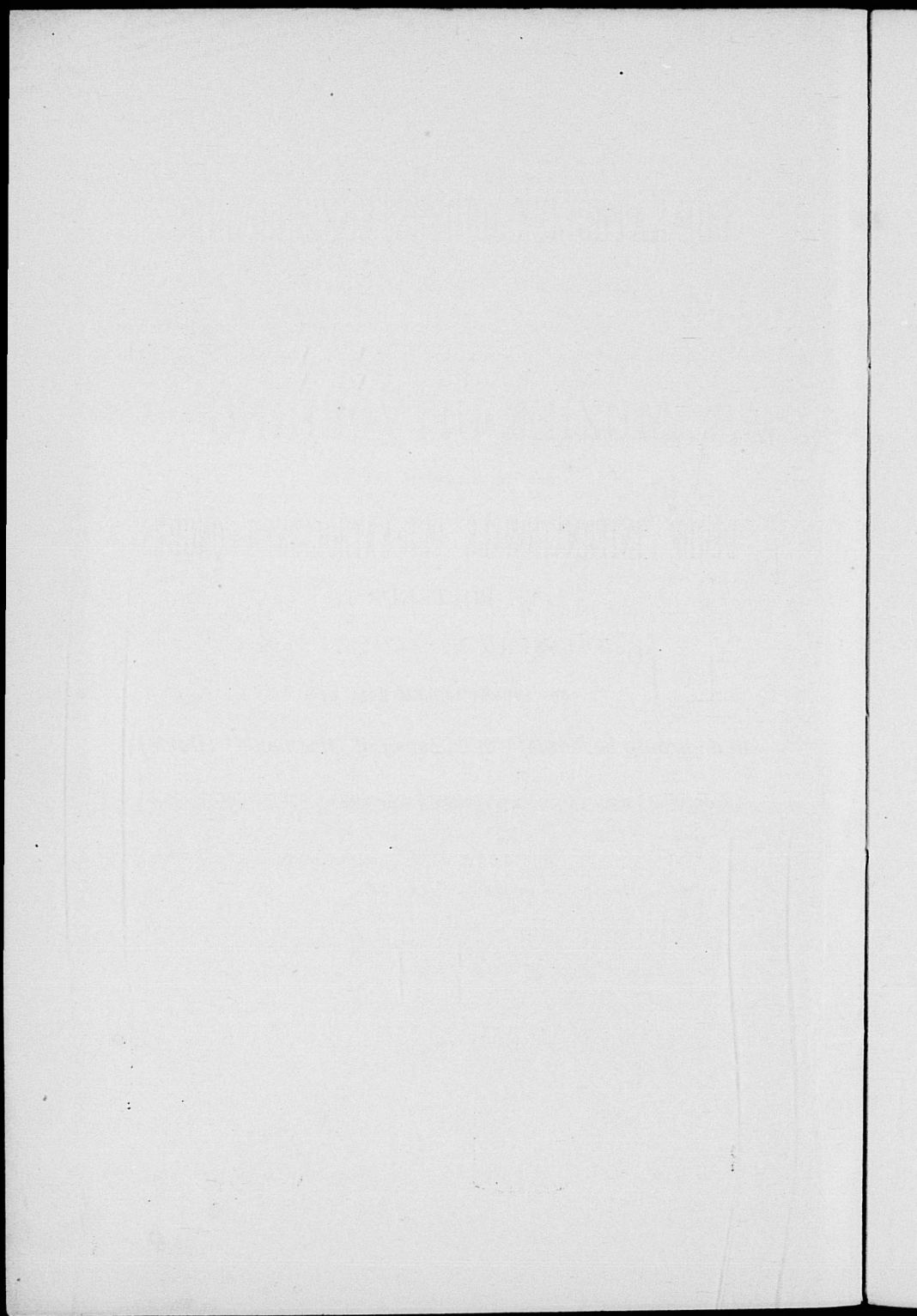
op WOENSDAG 29 AUGUSTUS 1894.

des avonds te half acht ure,

in de groote bovenzaal van de societeit „Harmonie” (Doele),

INGANG HAAGSCHEVEER,

te geven door de koren der beide oud-katholieke gemeenten te Rotterdam onder leiding van den heer A. B. H. VERHEIJ, en het kinderkoor der afdeeling onder leiding van den heer G. C. BUNK.

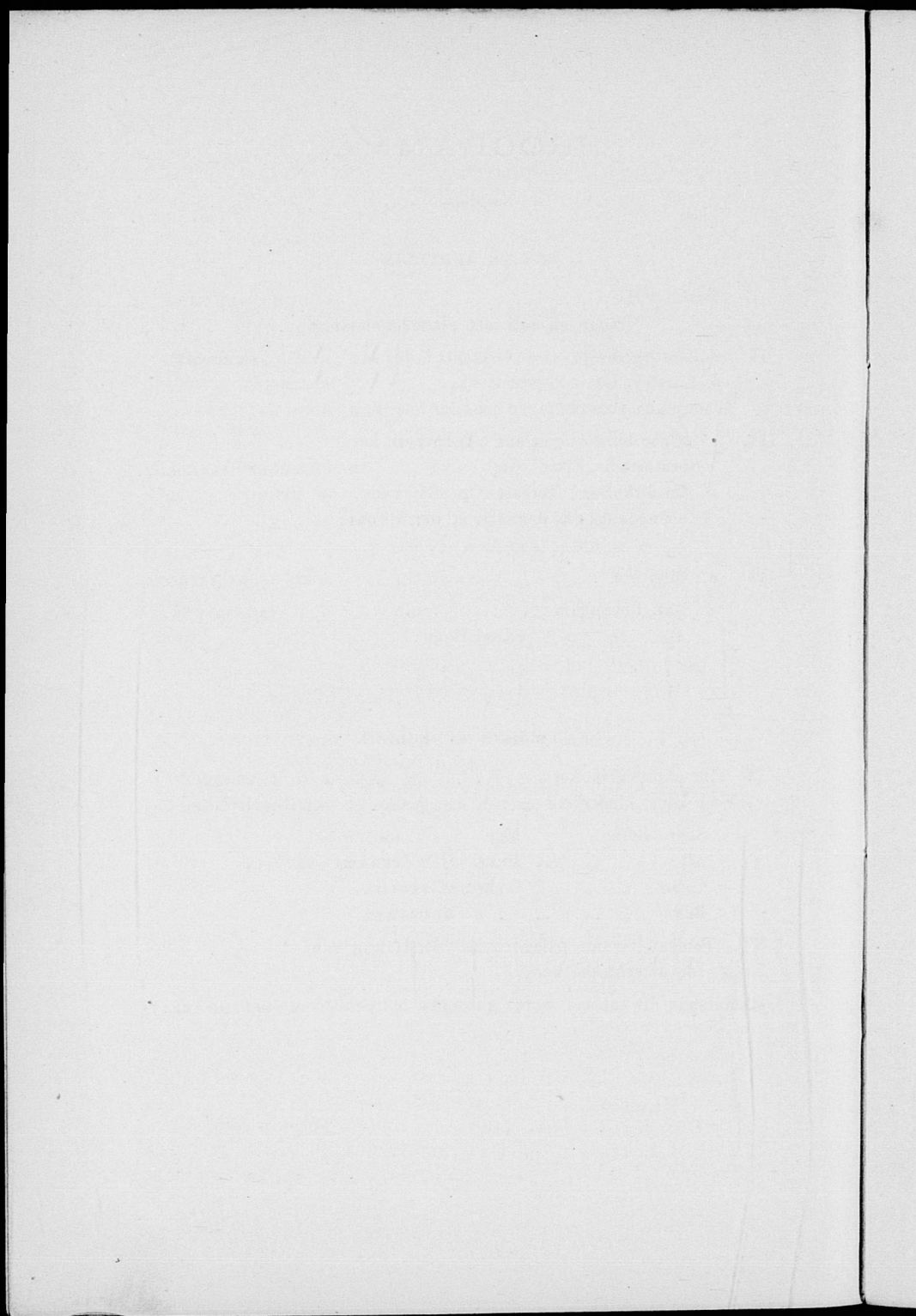
PROGRAMMA.

EERSTE AFDEELING.

- I. Psalm VIII... .. A. B. H. VERHEIJ.
(Koor en soli met pianobegeleiding.)
- II. a. Eerste gedeelte van de 6e sonate F-dur van L. VAN BEETHOVEN.
b. Loreley, Characterstück van. ... H. SEELING.
(Voor piano, voor te dragen door den heer P. N. MUUS.)
- III. a. „Hebe deine Augen auf". Terzett uit het
oratorium „Elias" van. MENDELSSOHN BARTHOLDY.
b. Im Frühling, Terzett (Op. 35) van.. W. BARGIEL.
(Te zingen door de dames J. R. HEIJLIGERS,
A. J. HULSTKAMP en M. A. SPIT.)
- IV. a. Blijf één... .. ALEX. W. A. HEYBLOM.
b. Aan Rotterdam G. B. VAN KRIEKEN.
(Kinderkoor.)

TWEEDE AFDEELING.

- V. De utrecht'sche kerk... .. A. B. H. VERHEIJ.
(Voor koor, kinderkoor en soli met piano- en orgelbegeleiding.)
- Sopr. Solist... .. Mej. J. R. HEIJLIGERS.
Alt „ Mevr. M. P. VERHEIJ—SAUVEUR.
Tenor „ De heer C. VROLIJK.
Bas „ „ E. CRAMER.
- VI. Tableau vivant. Allegorische voorstelling van
de utrecht'sche kerk.
(Gedurende dit tableau wordt gezongen het Gebed van FERD. HILLER.)

EERSTE AFDEELING.

I.

PSALM VIII.

A. B. H. VERHEIJ.

DES SCHEPPERS AVONDLOF.

KOOR.

O God, onze God! hoe gevierd is uw naam!
Heel de aard roept U uit als den Heere!
De hemel daar ginds, al de hemelen saam,
Weërgalmen uw grootheid ter eere!

De kinderkens staamlen aanbiddend uw lof!
En waar zij 't Hosanna doen stijgen,
Daar knielen uw haatren beschaamd in het stof,
Daar blozen uw lastraars en -- zwijgen.

DUET VOOR ALT EN BAS.

Wanneer ik omhoog blik naar d' eeuwigen trans,
't Verwonderlijk werk uwer vingren,
De maan en de starren, die, reierend ten dans,
Heur blauwende banen doorslingren:

SOLI QUARTET.

Wat is dan de mensch, dat Gij zijner gedenkt?
Het stofkind, gebukt aan uw voeten,
Dat Gij hem uw aandacht, uw teederheid schenkt,
Dat Gij — als uw kind hem wilt groeten?

Gij gaaft hem een ziel, waar uw licht in weerkaatst,
 Gij doet hem met de eerekroon prijken:
 Uw Englen alleen zijn iets hooger geplaatst,
 Maar eens zal hij d' Englen gelijken!

Gij hebt hem gezalfd tot een koning der aard,
 Die heerscht over 't werk uwer handen:
 't Buigt al voor zijn staf wat er leeft in de gaard,
 Of zweeft in de wijde waranden:

De wollige schapen, het zuivelrijk vee,
 De dieren, die 't mastbosch bevolken,
 't Gevogelte des hemels, de visschen der zee
 En al wat er plast in de kolken!

O God. onze God! hoe gevierd is uw naam,
 Heel de Aard roept U uit als den Heere!
 De hemel daar ginds, al de hemelen saam,
 Weergalmen uw grootheid ter eere.

PSALM VIII.

AN DEN SCHÖPFER. ABENDLIED.

CHOR.

Unendlicher, Dir, unserm Gott und König
 Ist Erd' und Meer und Himmel unterthänig,
 Dein Name glänzt auf Erden hoch erhöht,
 Am Himmel strahlt, Herr, Deine Majestät.

Des Säuglings Mund, des Kindes frohes Lallen
 Bringt Dir sein Lob, Du siehst mit Wohlgefallen
 Dein Ruhm, der fest hoch aufgeführt steht
 Stürzt jeden Feind, der Deinem Namen schmäh't.

DUETT FÜR ALT UND BASS.

Betracht' ich nah und in der blauen Ferne
 Den schönen Mond, das prächt'ge Heer der Sterne
 Das Deine Hand, als eine Heerde führt,
 So werde ich tief von Deiner Macht gerührt.

SOLI QUARTETT.

Was ist der Mensch, dasz, Herr, Du sein gedenkest,
 Des Menschen Sohn, dasz Du ihm Gnade schenkest!
 Ich sinke hin, wenn ich die Huld betracht,
 Womit Du ihn so herrlich hast gemacht.

Du setzest ihn ein wenig nach den Engeln,
 Noch ringt er hier im Staub mit vielen Mängeln
 Doch schmückst Du ihn, Dein liebes Eigenthum,
 Und kränzt ihn einst mit Majestät und Ruhm.

Ja Herr, Du willst zum König ihn erheben
 Und Deine Welt ihm zu regieren geben,
 Da Alles, was der Erdkreis in sich faszt,
 Du jetzo schon ihm unterworfen hast.

Das Schaf, der Stier, das zahme Vieh in Feldern,
 Das frohe Wild, das ungestört in Wäldern
 Durch Thäler irrt, und auf Gebirge klimmt,
 Ist alles ihm zum Eigenthum bestimmt.

Der Vögel Schaar, die frei in Luftten schwebet,
 Der Fische Heer, das tief im Wasser lebet,
 Und was im Meer sich Wege bahnen kann,
 Das Alles bleibt dem Menschen Unterthan.

Herr unser Gott, wie herrlich ist auf Erden
 Dein Name jetzt, wie herrlich wird er werden?
 Desz freuen wir uns, weil Deine Hand uns führt
 Und bringen Dir den Ruhm, der Dir gebührt.

PSAUME VIII.

AU CRÉATEUR. CANTIQUE DU SOIR.

CHOEUR.

O notre Dieu, tout bon, tout adorable,
Que ton saint nom est grand et redoutable!
Ta gloire éclate en ces terrestres lieux,
Ta majesté s'élève sur les cieux.

Le tendre enfant, encore à la mamelle,
Prêche à nos yeux ta puissance éternelle;
Sa faible voix confond l'impiété,
Et du méchant condamne la fierté.

DUO POUR ALTO ET BASSE.

Quand, loin du bruit, en te rendant hommage,
Seul, de tes mains je contemple l'ouvrage,
Les cieux profonds et les astres brillants,
Que ta sagesse a placés en leurs rangs.

SOLI QUARTET.

Ravi, confus, je m'écrie en moi-même:
„Qu'est ce que l'homme, ô majesté suprême,
„Que ta bonté daigne s'en souvenir,
„Le visiter sans cesse et le bénir?“

Dans ton amour, l'égalant presque aux anges
Qui dans le ciel célèbrent tes louanges,
Tu l'as, comme eux, d'éclat environné,
Comblé de gloire et d'honneur couronné.

Tu l'as fait roi sur ces oeuvres si belles
Que tu formas de tes mains immortelles;
Les animaux, et la terre et les mers
Tout est sous lui dans ce vaste univers.

O notre Dieu, que ta gloire est immense!
 Rien n'est égal à ta magnificence;
 Ta majesté partout brille à nos yeux;
 Ton nom remplit et la terre et les cieux.

II.

- a. Eerste gedeelte van de 6e Sonate F-dur van F. VAN
 BEETHOVEN.
- b. Loreley, Characterstück van H. SEELING.
 (Voor piano, voor te dragen door den heer P. N. MUUS.)
-

III.

a. **TERZETT (DIE ENGEL)**

aus dem Oratorium: ELIAS.

F. MENDELSSOHN BARTHOLDY.

Hebe deine Augen auf zu den Bergen von welchen
 dir Hülfe kommt.
 Deine Hülfe kommt vom Herrn, der Himmel und Erde
 gemacht hat.
 Er wird deinen Fuss nicht gleiten lassen, und der dich
 behütet, schläft nicht.
 Hebe deine Augen auf zu den Bergen von welchen
 dir Hülfe kommt.

ENGELN-TERZET.

Hef vol moed uw oogen op naar de bergen, vanwaar u
 redding komt!
 Ja, uw hulpe komt van Hem, die hemel en aarde ge-
 maakt heeft.
 Hij toch zal uw voet niet laten struikelen, Hij, die uw
 gids is, slaapt niet.
 Hef uwe oogen op naar de bergen, vanwaar u redding
 komt.

TERZET (LES ANGES.)

Levez vos yeux vers les montagnes d'où vous viendra
 du secours!
 Votre secours vient du Seigneur, qui a fait le ciel et
 la terre.
 Il ne permettra point que votre pied chancelle. Et celui
 qui vous garde, ne s'endormira jamais.
 Levez vos yeux vers les montagnes d'où vous viendra
 du secours.

b. IM FRÜHLING.

Terzett (Op. 15) von WOLDEMAR BARGIEL.

Frühling, ich grüße dich!
 Frühling, Frühling umschliesse mich
 Mit deinem jungen aufkeimenden Leben,
 Mit deinem Hoffen und deinem Streben!
 Frühling, Frühling, ich grüße dich!

Wie das Leben sich regt in den Keimen
 Und freudig, wie deine Blumen blühen.
 So ist es auch Frühling in meinen Träumen,
 So wird auch mein Herz wieder jung und grün..
 Frühling, Frühling, ich grüße dich!

Aber der Blüthen stille Keime
 Und der Blüthen lebendiges Grün,
 Es sind vergängliche schöne Träume
 Die beim Erwachen schnell entfliehn.
 Kommt nicht der traurige Winter wieder?

Ach dann schweigen der Nachtigall Lieder,
 Und in das weit off'ne kalte Grab
 Sinkt seufzend das blühende Leben hinab.
 Aber was kümmern mich künftige Schmerzen
 Und das sie vergänglich ist, diese Lust?
 Bleibt es doch Frühling in meinen Herzen
 Bleibt es doch Frühling in meiner Brust.

LENTEZANG.

Lente, ik begroet u! Lente, vervul mij met uw
 ontwakend leven, met uw hopen, met uw streven!
 Lente ik begroet u.

Zoo als het leven in de plantjes ontwaakt en
 even als uwe bloemen vroolijk bloeien, zoo is het ook
 lente in mijne droomen, zoo wordt ook mijn hart weder
 jeugdig als het groen. Lente, o lieve lente, ik begroet u!

Doch de ontluikende teedere bloesem en der bladeren levend groen zijn vergankelijke schoone droomen, die bij het ontwaken snel verdwijnen. Komt niet de treurige winter weder? Ach dan zwijgt het lied des nachtegaals en in het wijd geopend graf daalt het jonge leven zuchtend neder!

Doch waarom mij bekommerd over toekomstig leed en over het vergankelijke der vreugde? blijft het toch lente in mijn hart; blijft het toch lente in mijn borst.

Lente, ik begroet u! Lente vervul mij met uw ontwakend leven, met uw hopen, met uw streven! Lente, ik begroet u.

AU PRINTEMPS.

Printemps, je te salue!
 Printemps, printemps embrasse-moi
 De ta jeune vie poussante,
 De ton espoir et de tes efforts!
 Printemps, printemps, je te salue!

Comme la vie se remue dans les germes
 Et comme fleurissent joyeusement tes fleurs,
 De même c'est printemps dans mes rêves,
 De même rajeunit et reverdit mon coeur.
 Printemps, printemps, je te salue!

Mais les germes doux des fleurs
 Et la verdure vive des feuilles,
 Voilà de beaux rêves éphémères
 Qui rapidement s'envolent au réveil.
 Est-ce qu'il ne revient pas, le triste hiver?

Ah! c'est alors que se tait le chant du rossignol,
 Et qu'en soupirant la vie fleurissante
 Descend dans la fosse froide et béante.
 Mais que me mettrai-je en peine des chagrins à venir
 Et de ce que ces délices ne sont que transitoires?
 Après tout, c'est printemps dans mon coeur,
 Après tout, c'est printemps dans mon sein.

IV.

a. **BLIJF ÉÉN.**

ALEX W. A. HEYBLOM.

Blijf één, blijf één, mijn vaderland!
 Blijf één en ongeschonden.
 Geen staatspartij, geen godsdiensttwist
 Verscheure, door geweld of list,
 Wat God heeft saamverbonden.

Blijf één, blijf één, mijn vaderland!
 Laat niets die deugd verflauwen.
 Wroet in geen eigen ingewand!
 En, Leeuw van Neerland! toon geen tand
 Dan tegen vreemde klauwen.

Blijf één, blijf één, mijn vaderland!
 Laat niets die kracht u rooven.
 Schraag, als een eenig man, den troon,
 En meng geen wanklank in den toon
 Van 't oud Oranje boven.

AAN ROTTERDAM.

G. B. VAN KRIEKEN.

'k Heb u lief, Rotterdam, met uw drukte en gewoel,
 Waar het leven zoo krachtig in bruist;
 Koningin van de Maas, uit wier waat'ren een lied
 Vol van glorie en hoop u omruischt!
 In den wedstrijd van handel en scheepvaart houdt gij
 Fier de vlag onzer vaad'ren omhoog;
 En uw heden is niet van 't verleden ontaard,
 Dat met roem Hollands naam overtoog.

Met verrukking aanschouw ik uw groeiende vloot,
 Die steeds talrijker havens vervult,
 Voortgestuwd langs het spoor door de waat'ren gebaand
 Door uw moed, uw beleid en geduld.
 Tweede stad, eerste haven van 't dierbare land,
 Dat ik dankbaar mijn vaderland noem,
 Nog vergaart ge als weleer uit de baren der zee
 U de schatten van rijkdom en roem.

Sedert lang heeft geen krijgsvuur gevlamd langs uw stroom
 Sedert lang rust uw zwaard in de scheë,
 En geen bloedroode lauwer versiert thans uw krans,
 Gij geniet steeds den kostlijken vrêe;
 Maar met jeugdige veerkracht en moed houdt gij stand,
 Fiere spruit van Oud-Hollandschen stam!
 Daarom hebben we u lief en wij zingen uw roem,
 Want daar is toch maar één Rotterdam!

TWEEDE AFDEELING.

TWEEDE AFDEELING.

V.

DE UTRECHTSCH Kerk.

ORATORIUM.

Woorden van G. J. VAN THIEL. Muziek van A. B. H. VERHEIJ.

KOOR.

Ik ben de waarheid en het leven (1)
Klonk reeds als een verlossingswoord
Een zestal eeuwen 't menschedom tegen.
Aan velen werd het „woord” ten zegen,
Door velen reeds met vreugd gehoord;
Maar neev'len dekten nog de landen,
Door Batavier en Fries bewoond,
Toen Willebrord, door God gezonden, (2)
Het evangelie kwam verkonden
En wees op 't oord, waar d' Eeuw'ge troont.
En evenals het land den baren
Ontworsteld werd door vlijt en kracht,
Werd met Gods zegen 't reuzenwerk,
De vestiging van Utrecht's kerk,
Door hem in 't eind tot stand gebracht.

(1) Joh. XIV: 6.

(2) Willebrord, met elf medehelpers nit Engeland naar Holland gekomen, werd bisschop in 696, vestigde zijn zetel te Utrecht en stierf in 739.

ZWEITER THEIL. SECONDE PARTIE. SECOND PART.

Die utrechter Kirche.

l'Eglise d'Utrecht.

The Church of Utrecht.

ORATORIUM.

ORATORIO.

ORATORIUM.

Text von G. J. VAN THIEL.

Texte de G. J. VAN THIEL.

The text by G. J. V. THIEL,

Componirt von

Musique de

composed

A. B. H. VERHEIJ.

A. B. H. VERHEIJ

by A. B. H. VERHEIJ.

CHOR.

CHOEUR.

CHORUS.

„Ich bin die Wahrheit und das Leben“ (Joh. xiv : 6.) Diese frohe Botschaft erscholl in Holland erst mehr als 600 Jahre nach Christi Geburt. Willibrord, zum Bischof geweiht im Jahre 696, gründet die Kirche von Utrecht.

„Je suis la vérité et la vie.“ (S. Jean xiv : 6) Cette joyeuse nouvelle ne retentit en Hollande que plus de 600 ans après la naissance du Christ. Willbrord, sacré évêque en 696, fonde l'église d'Utr.

„I am the Truth and the Life.“ (St. John xiv : 6.) That happy news was heard in the Netherlands not before 600 years after the birth of Christ. Will'brord, consecrated Bishop in the year 696, founds the Church of Utrecht.

ENGELLEN (Kinderkoor).

Weer is een nieuwe kostb're parel
 Der kroon des Eeuw'gen aangebracht.
 In 't zonlicht tintlen de landouwen
 Bij 't wijken van den langen nacht.
 Werkt ijvrig voort, gij christenboden,
 Opvolgers van Sint Willebrord!
 Verspreidt ook hier de zegeningen
 Van Jezus' bloed, voor ons gestort.

ENGELLEN (Vrouwenkoor).

Ziet! tempels verrijzen
 Als huldebewijzen
 Aan Jezus gekruist en zijn goddelijk woord.
 Welluidende klanken
 Van loven en danken,
 Zij stijgen omhoog in een lief'lijk accoord.

(Bas solo.)

Helaas! de geest gaat ras verslappen.
 't Geloof, de zeden, eens zoo rein,
 Ontaarden. Trots en weelde troonen,
 Waar liefde en eenvoud moesten wonen.
 't Getal der trouwen wordt zeer klein.
 Daar doet een schok het aardrijk trillen
 En spreidt ontzetting om zich heen:
 De reformatie in deez' landen (1)
 Doet om 't geloof den strijd ontbranden
 En rukt het zwak gebouw vaneen.
 Hier zwerft een kudde zonder herder;
 Daar zit een herder eenzaam neer.

(Sopraan solo.)

Toen, onder schijn van hulpbetoonen,
 Zond Loyola, helaas! zijn zonen,
 Ten koste van de zuiv're leer. (2)

(1) In de zestiende eeuw.

(2) In het jaar 1592 komen de eerste twee jezuïeten in ons vaderland.

ENGEL.

(Kinderchor.)

Die Engel, erfreut
dass wieder ein Volk
aus der Nacht des
Heidenthums erlöst,
mahnen die Evange-
lium-Boten zum Aus-
harren.

ANGES

(Choeur d'enfants.)

Les anges se réjouis-
sant, de ce que de nou-
veau une contrée va
être dérobée à la nuit
du paganisme, encou-
ragent les messagers
de l'évangile à la per-
sévérance.

ANGELS.

(Chorus of children.)

The Angels, rejoy-
ced at the redemption
of a new country
from the night of pa-
ganism, encourage the
preachers of the gos-
pel to perseverance.

ENGEL.

(Frauenchor.)

Freudengesang der
Engel wegen der Aus-
breitung des Christen-
thums in den Nieder-
landen.

ANGES

(Choeur de dames.)

Hymne des anges à
cause de la propaga-
tion du christianisme
dans les Pays-Bas.

ANGELS.

(Chorus of women.)

Song of joy of the
Angels upon the pro-
pagation of christia-
nity in the Nether-
lands.

Bass (Solo.)

Basse (Solo.)

Bass (Solo.)

Abnahme von Glaube
und Sittenverderbniss.
Die Kirchenreforma-
tion findet statt. Gros-
se Verwirrung.

Relâchement de la
foi et des mœurs. La
réformation a lieu.
Grande confusion.

Decline of faith and
morals. Rise of the
reformation. Great
perturbation!

Sopran (Solo.)

Soprano (Solo.)

Soprano (Solo.)

Die ersten Jesuiten
kommen leider ins
Land.

Les jésuites, hélas,
font leur entrée dans
ce pays ci.

The first Jesuits
come here, alas!

TROUW GEBLEVENEN (Mannenkoor).

O God! zie neer,
 Wil U erbarmen!
 Verhoor, o Heer!
 't Gebed der armen.

Neem weg de roede, die ons treft.
 Spreek 't woord, dat ons van straf ontheft.
 Wil ons verkleumd gemoed verwarmen.

MICHAEL (1) (Sopraan solo).

Wat God u doet is welgedaan.
 Die in Hem gelooft, zal niet vergaan.
 Wien Hij den beker geeft te drinken,
 Schenkt Hij ook kracht om niet te zinken.
 Hereent u om den bisschopsstaf!
 Reeds zendt Hij dienaars tot u af,
 Bereid, als in de eerste tijden,
 Voor God en zijne kerk te lijden.

KOOR.

Vol moed blijft men den strijd vervolgen,
 Al sloeg de vijand menig' wond.
 Steeds zwarter wolken pakken samen
 En duist'ren meer den horizont.
 Een Codde, rein van geloof en zeden, (2)
 Als Utrecht's kerkvoogd voert den staf,
 Aan hem van hooger hand gegeven,

(1) Beschermengel van de kerk.

(2) Petrus Codde, een Amsterdammer van geboorte, werd op 6 Februari 1689 te Brussel tot aartsbisschop van Utrecht gewijd, onder den titel van aartsbisschop van Sebaste. Door den paus uitgenoodigd om het eeuwfeest van het jaar 1700 te Rome te komen vieren, trok hij met eenige geestelijken daarheen. Hij werd daar door den paus met de meeste onderscheiding behandeld. Door de jezuiten was hij in het geheim beschuldigd van jansenisme. Op welke wijze hij zich verdedigd heeft kan men zien in de *Verklaring en antwoorden die d' aertsbisschop van Sebaste, apostolische vicaris in 't Verenigde Nederland, te Rome zynde, aan d' Uitmuntenste Heeren Kardinalen heeft ingelevert* (1704). Hij werd 18 December 1701 door de vergadering *De propaganda fide* vrijgesproken.

Toen Codde te Rome was, maakten de jezuiten van dien

TREUGEBLIEBENE (Männerchor.)	FIDÈLES PERSÉVÉRANTS. (Choeur d'hommes.)	THE FAITHFUL. (Chorus of men.)
Gebet der Kirche um Hülfe in ihrer Noth.	Prière de l'église pour être secourue dans sa misère.	Prayer of the church for assistance in her state of distress

MICHAEL. (Sopran-Solo.)	S. MICHEL. (Soprano-solo.)	MICHAEL. (Soprano-solo.)
Der Erzengel Mi- chael mahnt zum Muthhalten, indem er daran erinnert, dass was Gott thut wohl- gethan sei.	L'archange S. Michel ranime le courage en démontrant que ce que Dieu fait c'est bien fait.	The archangel Mi- chael speaks words of encouragement, saying: what the Lord does, is done well.

CHOR.	CHOEUR.	CHORUS.
Durch die Hinter- liste der Jesuiten entsteht in der Kirche von Utrecht eine Spal- tung. Codde, der Erz- bischof von Utrecht, geht nach Rom, hofft dort Recht zu finden, wird aber vom Papste verurtheilt.	L'Église d'Utrecht est divisée par les agi- tations des jésuites. Codde, archevêque d'Utrecht, part pour Rome, espérant qu'on lui y fera justice, mais il est condamné par le pape.	Owing to the in- terference and the agitations of the Je- suits the church be- comes divided. Codde archbishop of Utrecht departs for Rome, hoping to find justice there, but is condemn- ed by the pope.

En weert de slagen dapper af.
 Maar list en laster saamverbonden
 Belagen hem van alle kant.
 Daar lokt een noodingsbrief uit Rome
 Hem uit het zwaar beproefde land.
 Hij hoopt er recht en troost te vinden,
 Te zuiv'ren zich van valsche blaam.
 Maar, o ontzetting! ook te Rome
 Spant men met zijn vervolgers saâm.
 Na maanden tijds van duld'loos lijden,
 Gevleid, getergd, geëerd, bespot,
 Mocht eind'lijk hij naar Holland trekken,
 Onkundig van zijn naaste lot.
 Vol hoop treedt hij den zijnen nader;
 Maar schrik en droefheid grijpt hem aan
 Bij t zien der slachting, door de wolven
 Zijn dierb're kudde aangedaan.
 Toch is de beker nog niet ledig.
 De hemel wolkt zich meer en meer;
 Daar schiet een bliksemflits uit Rome
 Met vloek en schorsing op hem neer.

PETRUS TOT PAUS CLEMENS XI (1)
 (Tenor solo.)

Vermeet'le! hoe durft gij
 Uw roeping dus beseffen,
 Gewillig 't oor te leên

tusschentijd gebruik om geestelijken en leeken tegen den aartsbisschop op te zetten en beschuldigden hem als een wederspannige en ongehoorzame aan den heiligen Stoel. Het gevolg hiervan was, dat velen zich stelden onder het bestuur van vreemde zendelingen. In het jaar 1703 (12 April) liet men, vooral ook op aandringen van de regeering van Amsterdam, Codde vertrekken. Onder weg vernam hij de tijding, dat hij door den paus geschorst en Theodorus de Cock, een aanhanger der jezuiten, in zijn plaats als provicaris was aangesteld. Bij zijn terugkomst in het vaderland vond hij de kerk van Utrecht in de grootste verwarring. Om des vredes wille legde hij zijne bediening neer. Het metropolitaan kapittel van Utrecht nam toen het bestuur in handen en benoemde J. Catz en H. F. van Heussen tot algemeene vicarissen. Codde stierf 18 December 1710 te Utrecht.

(1) Clemens XI (1700—1721) is ook de paus, die de beruchte bul *Unigenitus* (8 Sept. 1713) in de wereld zond.

PETRUS ZU PAPST CLE-
MENS XI.

Tenor (Solo.)

Petruserinnert den
Papst daran, dass der
Priester nicht zu fluchen,
sondern zu segnen
berufen sei.

S. PIERRE AU PAPE

CLÉMENT XI.

(Ténor-solo.)

S. Pierre fait res-
souvenir au pape que
le prêtre est appelé
non pas à maudire
mais à bénir.

ST. PETER TO THE POPE

CLEMENS XI.

(Tenor-solo.)

St. Peter reminds the
Pope of the fact that
the priest's vocation
is benediction not
malediction.

Aan lastertaal en hoon?
 De vloek, dien gij hier spreekt,
 Zal zeker hem niet treffen,
 Maar veeleer heilloos zijn
 Voor u en uwen troon.

GEBED VAN DE TROUW GEBLEVENEN
 (Mannenkoor).

O, God! niet *onz'*, *uw* wil geschiede!
 Neem zijnen staf goedgunstig weer!
 Maar zie, o Jezus! op de kudde,
 Hem toevertrouwd, genadig neêr.
 Wij voelen ons de kracht begeven.
 Laat hem uw heem'len opengaan!
 O, Opperheer van dood en leven,
 Neem uwen dienaar liefd'rijk aan.

ENGELLEN (Vrouwenkoor).

Vrees niet, gij martelaar!
 Hun vloek zal u niet treffen.
 Ontwaak en zie omhoog,
 Want heerlijk is uw loon.
 Uw banden zijn geslaakt.
 Gij kunt u vrij verheffen.
 God zendt ons naar u heen;
 Treed nader voor zijn troon.

KOOR.

Eere zij God! Eeuwige eere!
 Scheps'len der aarde,
 Knielt voor den Heere!
 Christus den Zoon, Heer als de Vader,
 Heiligen Geest! God al te gader
 Lof en dank! O majesteit!
 Nu en in all' eeuwigheid.

GEBET DER
TREUGEBLIEBENEN.
(Männerchor.)

PRIÈRE DES FIDÈLES
PERSÉVÉRANTS.
(Choeur d'hommes.)

PRAYER OF THE FAITH-
FUL.
(Chorus of men.)

Sie flehen um Kraft,
damit sie den Leidens-
kelch trinken können.

Ceux-ci demandent
avec instance la force
de pouvoir boire le
calice.

They implore for
strength to drink the
cup of suffering.

ENGEL.

(Frauenchor.)

Engel trösten die
Kirche von Utrecht
und weisen den Bi-
schof auf den Lohn,
den Gott ihm geben
wird.

ANGES.

(Choeur de dames).

Des anges consolent
l'église d'Utrecht et
remettent devant les
yeux de son évêque
la récompense qu'il at-
tend auprès de Dieu.

ANGELS.

(Chorus of women.)

Angels console the
Church of Utrecht
and remind her Bis-
hop of the reward,
which God will be-
stow on him.

CHOR.

Ehre dem dreiei-
nigen Gott!

CHOEUR.

Gloire au seul Dieu
en trois personnes!

CHORUS.

Glory to the Trinity!

TWEEDE DEEL.

KOOR.

(Klaaglied.)

Een eeuw rolt weer daarheen.
 De kamp duurt onverdoofd,
 Maar Utrecht's kerk houdt stand
 En blijft voor waarheid strijden.
 Steeds weêr treft Rome's vloek
 Elk nieuw gekozen hoofd
 En allen, die met hem
 Het oude geloof belijden.

DE KERK (Alt solo).

O, God! heb medelij!
 Zie onze ellende aan.
 De nood stijgt meer en meer.
 Behoed ons! wij vergaan.

GELOOF (Mannenkoor).

Daar staat als Christus' woord geschreven:
 Die in Mij gelooft zal eeuwig leven,
 Die gelooft met kinderlijk gemoed.
 Maar die niet gelooft zal Ik verderven,
 En duizend dooden zal hij sterven
 Veroordeeld tot den hellegloed.

HOOP (Kinderkoor).

Storm en golven mogen dreigen,
 't Ranke scheepje roerloos slaan;
 Laat de angst u niet doen beven!
 Hoop, als anker u gegeven,
 Zal u hoeden voor vergaan.

LIEFDE (Vrouwenkoor).

Hebt gij elkander lief,
 Is 't eerst wat God beval.

ZWEITER THEIL.

DEUXIÈME PARTIE.

SECOND PART.

CHOR (Klagelied.)

CHOEUR.
(Complaintes.)CHORUS.
(Lamentation.)

Ein Jahrhundert geht vorüber; aber Rom beharrt in seiner feindlichen Gesinnung gegen Utrecht.	Il s'écoule un siècle, mais Rome continue de nourrir des senti- ments hostiles contre Utrecht.	A century passes, but Rome perseveres in her hostility against Utrecht.
---	--	--

DIE KIRCHE. (Alt Solo.) L'ÉGLISE. (Alto-solo.) THE CHURCH (Alto-solo)

Die Kirche von Utrecht fleht von Neuem um das Er- barmen Gottes.	L'église d'Utrecht implore de nouveau la miséricorde de Dieu.	The Church of Utrecht implores anew the mercy of God.
---	---	---

GLAUBE.

LA FOI.

FAITH.

(Männerchor.) Der Glaube in Christum giebt das ewige Leben, der Un- glaube führt zum ewigen Tode. (Marcus xvi: 16.)	(Choeur d'hommes.) La foi en Jésus- Christ fait vivre éter- nellement; l'incréd- ulité mène à la mort éternelle. (S. Marc. xvi: 16.)	(Chorus of men.) Faith in Jesus Christ gives eternal life; unbelief leads to eter- nal death. (St. Mark. xvi: 16.)
---	--	---

HOFFNUNG.

L'ESPÉRANCE.

HOPE.

(Kinderchor.) Die Hoffnung ist wie ein sicherer und fester Anker. (Hebr. vi: 19.)	(Choeur d'enfants.) L'espérance est comme une ancre fer- me et assurée. (Hébr. vi: 19.)	(Chorus of children.) Hope is as a safe and firm anchor. (Hebr. vi: 19.)
---	---	---

LIEBE.

LA CHARITÉ.

CHARITY.

(Frauenchor.) Liebe Gott über Alles und den Näch- sten wie dich selbst.	(Choeur de dames.) Aimez-Dieu au-des- sus de toute chose, le prochain comme vous- même.	(Chorus of women.) Love God above all, and thy neigh- bour as thyself.
--	---	---

Geen g'loof zal u voor zinken sparen ,
 Waar haat en nijd in 't harte woont.
 Geen hoop voor schipbreuk u bewaren ,
 Waartwisten tweedracht heerschend troont.
 Hebt gij elkander lief,
 God immer bovenal.

GELOOF, HOOP EN LIEFDE.

(Mannen-, vrouwen- en kinderkoor.)
 Niet enkel g'loof, geen hoop alleen,
 Maar beide door de liefd' omwonden ,
 Zijn wij als saãngesnoerd tot één,
 Tot heil en redding u gezonden.

MICHAEL

(Sopraan solo.)

Al drijft in schijn uw zwakke boot
 Ten prooi aan storm en woeste baren,
 Houd slechts het oog omhoog gericht,
 Daar schittert 't stralend bakenlicht,
 Dat u de haven in doet varen.
 Al klieft de bliksem 't donker zwerk,
 Vrees niet, hun vloek zal u niet deren;
 Uw vaan, het kruis, staat veel te hoog
 Voor hun verblind, beneveld oog.
 Zij wappert vrij, in hooger sferen.

(Bas solo.)

De kloof gaat zich al meer verwijden
 Eens tusschen Rome en ons gesteld.
 Nauw is Gods woord te onderscheiden
 In 't praalziek kleed, dat het omknelt.
 Zie! Rome's trots kent paal noch perken,
 De paus, door vleierij misleid,
 Ontziet zich niet het hoofd te dekken
 Met 't siersel der onfeilbaarheid. (1)

(1) Op het vaticaanisch concilie (18 Juli 1870) verklaarde Pius IX zichzelf onfeilbaar. Pius IX is ook de paus, die (4 Maart 1853) eigenmachtig in ons vaderland een nieuwe hiërarchie invoerde en (8 Dec. 1854) de onbevleete ontvangenis van de heilige maagd Maria als leerstuk der kerk afkondigde

GLAUBE, HOFFNUNG
UND LIEBE.

(Männer-, Frauen-
und Kinderchor.)

LA FOI, L'ESPÉRANCE
ET LA CHARITÉ.

(Choeur d'hommes, de
dames et d'enfants.)

FAITH, HOPE and CHA-
RITY.

(Chorus of men, wo-
men and children.)

Glaube, Hoffnung
und Liebe enge ver-
bunden führen den
Mensch auf den Weg
des Heils.

La foi, l'espérance
et la charité, unies
étroitement l'une à
l'autre, conduisent
l'homme dans le che-
min du salut.

Faith, Hope and
Charity closely united
lead man on the way
of salvation.

MICHAEL.
(Sopran-Solo.)

S MICHEL.
(Soprano-solo.)

ST. MICHAEL.
(Soprano-solo.)

Michaël weist die
utrecht Kirche auf
ihre Fahne, das
Kreuz, welches fort-
fährt die Liebe des
Herrn zu verkündi-
gen und, wie die
strahlende Feuerbake,
Licht verbreitet und
dem von Stürmen
überfallenen Schiffe
den Weg zeigt.

S. Michel remet de-
vant les yeux de l'égli-
se d'Utrecht son éten-
dard, la croix, qui
publie l'amour du Sei-
gneur et en répandant
la lumière comme un
phare rayonnant, indi-
que la route au navire
délabré par la tem-
pête.

Michael shows to
the church of Utrecht
her banner, the Cross,
which continues
preaching the Love of
the Lord, and which
like the blaze of a
beacon shows the way
to the tempest-tossed
ship.

Bass (Solo.)

Basse (Solo.)

Bass (solo.)

Die Trennung zwis-
chen Rom u. Utrecht
wird gröszer durch
die Unfehlbarkeits-
Erklärung von 1870.

La désunion entre
Rome et Utrecht s'aug-
mente par la procla-
mation de l'infailibi-
lité en 1870.

The schism between
Rome and Utrecht be-
comes larger and lar-
ger by the declara-
tion of the papal in-
fallibility of 1870.

PETRUS TOT PAUS PIUS IX (Tenor Solo.)

Verblinde mensch! laat af
 Uw Heer ter zij te streven.
 Wie Hem gelijk wil zijn,
 Dien wacht een vreeslijk lot.
 De plaats, die ik u liet,
 Door Christus mij gegeven,
 Was die eens dienaars slechts
 En niet van eenen God.

KOOR.

Daar fluisteren reeds stemmen;
 Zij spreken van verraad.
 Hoort, hoe allengs dat spreken
 In kreten overgaat.
 Een schaar van diep geschokten (1)
 Roept luide om onderzoek,
 Maar Rome heeft voor zijn kind'ren
 Tot antwoord slechts een vloek.

DE KERK VAN UTRECHT (Alt solo.)

tot de oud-katholieken van Frankrijk, Duitschland
 en Zwitserland.

Ontferden, houdt moed!
 Blijft trouw aan Jezus' kerk!
 Niet Christus stoot u uit,
 Zoo gij zijn woord belijdt.
 Wij reiken u de hand.
 Door eendracht zijn wij sterk.
 Eens rijst de waarheidszon
 In volle majesteit.

(1) Alom stonden, vooral na 1870, mannen op, wier geweten hun niet toeliet zich aan de nieuwe pauselijke leerstukken te onderwerpen.

PETRUS ZU PAPST

S. PIERRE AU PAPE

ST. PETER TO POPE

PIUS IX.

PIE IX.

PIUS IX.

Tenor (Solo.)

(Ténor-solo.)

(Tenor-solo.)

Petrus selbst ge-
steht, dass das Amt,
ihm durch Christum
gegeben, das eines
Dieners sei, und ver-
wirft die Unfehlbah-
keit als Gott belei-
digend.

S. Pierre lui-même
reconnait, que la place,
assignée à lui par Jé-
sus-Christ, est celle
d'un serviteur, et il
rejette l'infailibilité,
comme outrageante à
Dieu.

St. Peter himself ac-
knowledges, that the
place, given to him
by Jesus Christ, is
that of a servant, and
condemns the infalli-
bility as a blasphemy.

CHOR.

CHOEUR.

CHORUS.

DerKoncilsbeschluss
findet Widerstand.
Hier und dort wird
der Glaubens-schrei
gehört; die alt-katho-
lische Bewegung ent-
steht.

Le décret du concile
trouve de l'opposition;
partout le cri de la
foi se fait entendre.
Le mouvement ancien-
catholique prend ori-
gine.

The decree of the
council meets with
opposition; here and
there the cry of faith
is heard; the old-
catholic movement
arises.

DIE KIRCHE VON
UTRECHT.L'ÉGLISE D'UTRECHT.
(Alto-solo.)THE CHURCH OF
UTRECHT. (Alto-solo.)

Die Utrechter Kir-
che mahnt die von
Rom ausgestoszenen
zu Muth und Treue
und ladet sie ein zur
Vereinigung.

L'église d'Utrecht
anime ceux que Rome
a expulsés, au courage
et à la fidélité et les
invite à s'unir.

The church of
Utrecht encourages
them, who are repu-
diated by Rome and
invites them to join
together.

VREDE-ENGELN (Kinderkoor).

Zwaar beproefden,
 Diep bedroefden,
 Moed! Het nachtelijk duister zwicht;
 Aan de kimmen,
 Ziet, daar glimmen
 Reeds de stralen van het licht.

SLOTKOOR.

Twijfel, ongeloof, Godsontkenning,
 Valse leering, heiligschenning,
 Dreigen 't geloof van alle zij.
 Maar de God der zwaar gedrukten,
 Toevlucht van de diep gebukten,
 Staat ons goedertieren bij.
 En gelijk weêr nieuwe loten
 Rond den eik zijn voortgesproten,
 Vóór het leven hem begaf,
 Is het Utrecht's kerk gegeven
 Weer een nieuw en krachtig leven
 Te zien spruiten uit haar staf. (1)

Dankend blikte zij om zich heen, (2)
 Dankend God en al degenen
 Die hier ijv'ren voor zijn werk;
 Biddend, dat dit samentreffen
 Heilrijk zij tot het verheffen
 Van d' oud-katholieke kerk.

Welaan dan moed! het oog omhoog!
 De zegen komt vandaar.
 Wat wanklen zal, wat falen moog',

(1) Den 11den Augustus 1873 werd professor J. H. Reinkens tot bisschop over de oud-katholieken in Duitschland gewijd door mgr. H. Heijkamp, bisschop van Deventer in de kerk van de heilige Laurentius en Maria Magdalena te Rotterdam. Eenigen tijd later wijdde mgr. Reinkens prof. Herzog tot bisschop over de zwitsersche oud-katholieken.

(2) Rotterdam, 28, 29, 30 Augustus 1894.

FRIEDENSENGEL.

(Kinderchor.)

Stimmen von Wahrheit und Frieden ermuntern die Alt-katholiken und sprechen von nahenden Tagen des Lichtes.

ANGES DE PAIX.

(Choeur d'enfants.)

Des voix de vérité et de paix encouragent les anciens-catholiques faisant entrevoir des jours lumineux qui s'approchent.

ANGELS OF PEACE.

(Chorus of children.)

Voices of truth and peace encourage the old-catholics and speak of days of light.

SCHLUSSCHOR.

CHOEUR FINAL

FINAL-CHORUS.

In den Gefahren, welche den Glauben bedrohen, ist die Kirche von Utrecht durch Gottes Segen gespart geblieben, und hat sie in Deutschland und anderwärts die alt-katholische Bewegung gefördert.

Au milieu de tout ce qui peut donner atteinte à la foi l'église d'Utrecht a été conservée par la bénédiction de Dieu, laquelle aussi l'a mise en état de prêter son appui au mouvement ancien-catholique en Allemagne et ailleurs.

Amidst the dangers, which threaten faith, the church of Utrecht by God's blessing has been saved, and supported the old-catholic movement in Germany and elsewhere.

Sie dankt Gott für alle Wohlthaten ihr bewiesen und betet dass auch dieser Congress zum Heile der Kirche gereiche.

Elle rend grâces à Dieu de tous les bienfaits qu'Il lui a accordés, priant en même temps qu'encore ce congrès-ci puisse contribuer au bien de l'Eglise.

She thanks God for all the favours bestowed on her and prays that this congress too may prove a blessing for the church.

Sie spornt Alle an, mit Vertrauen, gestützt auf den Glauben,

Elle excite tous à s'avancer toujours avec confiance vers

She encourages every body, to continue the way with trust, sup-

Gods woord blijft eeuwig waar.
De reine liefde zij de band,
Die ons te zaam vereent;
Het geloof de staf, die onze hand.
Bij 't reizen naar het schooner land
Der hope, steun verleent.

Reeds deinst het nachtelijk duister af,
't Vlucht voor de schemering heen,
G'lijk eertijds Willebrordus' staf
De neev'len dreef uiteen.
Komt houden wij ons dan te zaâm
Van geloof en zeden rein,
Dan zal oud-katholiek een naam,
Verheven boven alle blaam
En.... Godgevallig zijn.

vor Allem durch *Liebe* les champs de l'*Es-* ported by Faith, es-
 enge verbunden, nach *pérance*, s'appuyant pecially closely uni-
 dem Lande der *Hoff-* sur la *Foi*, étroite- ted by Charity, to the
nung hin zu steuern. ment unis avant tout land of Hope.
 par la *Charité*.

Die Wahrheit wird Un jour la vérité One day Truth shall
 einmal siegen, und triomphera et pourvu triumph, and when
 wenn wir nur streben que nous aspirions à we only aim at purity
 nach Reinheit in la pureté de la foi et of faith and of morals,
 Glauben und in Sit- des mœurs, le nom then the name of *old-*
 ten, so wird der d'*ancien-catholique* *se-* *catholic* shall be a
 Name: *Alt-katholik* ra un titre d'honneur name of honour and...
 ein Ehrenname und... et..... agréable à agreeable to God.
 Gottgefällig sein. Dieu.

TABLEAU VIVANT.

Zinnebeeldige voorstelling van de utrechtse kerk.

De geschiedenis der utrechtse kerk heeft menige bladzijde aan te wijzen, welke spreekt van beproeving en strijd. Aan vele en velerlei gevaren was en is zij nog blootgesteld.

Deze gedachte leefde blijkbaar ook bij den dichter van den tekst van het oratorium, *de Utrechtsche Kerk*, aan welks slot dit tableau ons wordt voorgesteld. Maar even duidelijk is het ook, dat de dichter geen oogenblik twijfelt aan het voortbestaan der utrechtse kerk en zelfs een gunstiger tijd voor haar te gemoet ziet. De oudkatholieke beweging neemt in verschillende landen vaster vormen aan. Alom richt men het oog op en zoekt men de gemeenschap met de oude kerk van Utrecht, welke God niet zonder reden zoo lang en onder zoovele beproevingen heeft bewaard. Dit troost en bemoeidigt haar, vooral in deze dagen, nu het derde internationale oud-katholieken-congres in Nederland wordt gehouden; het doet haar met verhoogden dank en vernieuwde hoop roepen tot Hem, van wien alle hulp moet komen.

Aldus zien wij haar in dit tableau. De figuur, die de kerk voorstelt, heeft het kruis, — het zinnebeeld des lijdens, maar tevens de staf, waarop zij immer steunt bij het vervolgen van haren weg, — op dit oogenblik uit de hand gelegd. Met saamgevouwen handen zendt zij hare bede ten hemel. Eigen onmacht erkennende, smeekt zij haren Heer, dat Hij haar in blijde dagen voor overmoed, in dagen van smart voor moedeloosheid beware. (Zie het „Gebed” van F. Hiller, dat bij het tableau wordt gezongen). Een priester offert de wierook, welke het symbool is van het hemelwaarts stijgen van dit gebed. Vooral op dit oogenblik is het, als of bovenaardsch licht de kerk bestraalt, ten teken, dat haar gebed den hemel welgevallig is.

Doen de pauselijke tiaar en de koepel van de St. Pieterskerk op den achtergrond denken aan de ook in de kerk van Christus doorgedrongen pracht en praal, helaas gepaard aan eer- en heerschezucht, — het gebed wordt hierdoor niet gestoord. Integendeel, wereldsche luister, die wel verblinden maar niet waarlijk verlichten kan, is hier gelijk de dissonant, die de liefelijkheid van het reine akkoord te treffender doet uitkomen. Liefde tot de waarheid en ware liefde — deze alleen strekken een kerk, gelijk ieder persoon tot eere; zonder deze heeft de kerk geen waarde, met deze kan zij allen aard-

schen luister derven. Ook daaraan heeft ons de dichter herinnerd met de schoone woorden: „Hebt gij elkander lief” en

„Niet enkel g'loof, geen hoop alleen,
Maar beiden door de liefd' omwonden,
Zijn wij als saâmgesnoerd tot één
Tot heil en redding u gezonden”.

Moge Utrecht's kerk die woorden ten allen tijde behartigen. Moge elk harer leden steeds meer wedijveren om daarin uit te munten! Dan zal de geestdrift, door dichter en componist in ons opgewekt en door dit tableau nog versterkt, langer duren dan deze congresdagen; dan wordt eens *aller* hartelied:

Komt houden wij ons dan te saâm
Van geloof en zeden rein,
Dan zal oud-katholiek een naam
Verheven boven alle blaam
En Godgevallig zijn.

DIE KIRCHE VON UTRECHT.

Bildliche Vorstellung.

Die Geschichte der Utrechter Kirche hat manche Seite auf zu weisen, welche spricht von Prüfung und Streit. Sie war und ist noch jetzt vielen und verschiedenen Gefahren ausgesetzt.

Dieser Gedanke beseelte augenscheinlich auch den Dichter des Oratoriums: „die Utrechter Kirche,” nach dessen Schluss diese bildliche Vorstellung uns gegeben wird. Aber eben so klar ist es auch, dass der Dichter keinen Augenblick zweifelt an dem Fortbestehen der Kirche von Utrecht, und dass er sogar eine bessere Zeit für sie erwartet. Die alt-katholische Bewegung nimmt in verschiedenen Ländern festere Formen an. Allerwärts richtet man das Auge auf die alte Kirche von Utrecht, und sucht Gemeinschaft mit der Kirche, welche Gott gewiss nicht ohne Ursache, so lange und unter so vielen Prüfungen, erhalten hat. Diesen Trost und diese Ermunterung empfindet sie besonders in diesen Tagen, worin der dritte internationale Altkatholiken-Congress in den Niederlanden gehalten wird; das bewegt sie zu erhöhtem Dank und zu erneuter Hoffnung auf Ihm, von dem alle Hülfe kommen musz.

Dergestalt sehen wir sie in dieser Vorstellung.

Die Figur, welche die Kirche vorstellt, hat das Kreuz, — das Sinnbild des Leidens, aber zugleich der Stab, worauf sie immer sich stützt auf ihrem Wege, — in diesem Augenblick aus der Hand gelegt. Mit gefalteten Händen sendet sie ihr Gebet gen Himmel. Indem sie ihre eigene Schwäche anerkennt, fleht sie zu ihrem Herrn, dass Er sie behüte vor Uebermuth in den frohen Tagen und vor Muthlosigkeit in den Tagen des Schmerzes. (Siehe das „Gebet“ des F. Hiller, welches bei der Vorstellung gesungen wird).

Der Weihrauch, welchen ein Priester opfert, ist das Symbol des himmelwärts Steigens des Gebets. Besonders in diesem Augenblick ist es, alsob überirdisches Licht die Kirche bestrahlt, zum Zeichen, dass ihr Gebet dem Himmel wohlgefällig ist.

Die päpstliche Tiara und die Kuppel der St. Peterskirche im Hintergrund lassen uns denken an das äussere Gepränge, das leider zugleich mit Ehrsucht und Herrschsucht in die Kirche Christi eingedrungen ist. Das Gebet wird hierdurch aber nicht gestört. Im Gegentheil weltliche Pracht, welche wohl die Augen blenden, aber nicht wahrlich erleuchten kann, ist hier wie die Dissonanz, welche die Lieblichkeit des reinen Accords nur erhöhen kann.

Liebe zur Wahrheit und wahre Liebe — das sind die Ehrenzeichen der Kirche, wie auch eines jeden Menschen; ohne diese hat eine Kirche keine Bedeutung, mit diesen kann sie aller irdischen Pracht entbehren. Auch daran hat der Dichter erinnert mit den schönen Worten:

„Liebet einander“, und
 „Nicht bloss Glaube, nicht Hoffnung allein,
 „Aber beide durch Liebe verbunden,
 „Sind wir dreien, zusammen nur Ein,
 „Zur Rettung und Heil euch gegeben.“

Möge die Kirche von Utrecht zu allen Zeiten diese Worte zu Herzen nehmen; jedes ihrer Mitglieder möge stets wetteifern um darin sich auszuzeichnen!

Dann wird die Begeisterung, welche der Dichter und der Componist in uns erweckt haben, und welche durch diese bildliche Vorstellung noch verstärkt ist, länger anhalten als diese Tage des Congresses; dann wird einmal Idermann von ganzem Herzen singen:

„Kommt, halten wir denn allesamt
Den Glauben und die Sitten rein,
So wird: Alt-katholisch, unser Name,
Von jedem bösen Vorwurf frei
Und Gott gefällig sein.“

TABLEAU VIVANT.

Représentation allégorique de l'Eglise d'Utrecht

L'histoire de l'église d'Utrecht présente plusieurs pages, témoignant d'épreuve et de lutte. Elle se vit et encore se voit-elle exposée à plusieurs et divers dangers.

Evidemment c'est cette idée-là qui animait l'auteur du texte de l'oratorio „*l'Eglise d'Utrecht*“ à la fin duquel ce tableau-ci nous est représenté. Mais il est également évident, que le poète ne doute pas un instant de la stabilité de l'église d'Utrecht et que de plus il s'attend à un temps plus favorable à elle. Le mouvement ancien-catholique dans plusieurs pays prend une forme plus solide. Partout on lève le regard vers l'ancienne église d'Utrecht, aspirant à la communion avec elle que Dieu certainement n'a conservée si longtemps et parmi tant d'épreuves qu'à bonne intention. C'est ce qui la console et l'encourage surtout à présent que le troisième congrès international des anciens-catholiques est tenu dans les Pays-Bas; c'est ce qui l'anime, pleine d'une reconnaissance ravivée et d'un espoir renouvelé, à élever sa voix vers Celui dont tout secours doit venir.

C'est ainsi que nous la contemplons dans ce tableau. La figure, représentant l'église, vient de mettre de côté la croix, le symbole de la souffrance, mais en même temps le bâton sur lequel elle s'appuie sans cesse en poursuivant son chemin. Les mains jointes elle fait monter sa prière au ciel. Reconnaissant sa propre faiblesse, elle conjure son Seigneur, de la préserver d'insolence aux jours de joie, de découragement aux jours de souffrance. (Voir la prière de F. Hiller, chantée auprès du tableau.) L'encens, offert par un prêtre, est le symbole de ce que cette prière monte vers le ciel. C'est surtout à ce moment-ci, comme si une lumière céleste jète ses rayons sur l'église, indiquant que sa prière est agréable au ciel.

Si la tiare papale et le dôme de Saint-Pierre à l'arrière-plan font naître l'idée de l'ambition et de l'esprit de domination, s'accompagnant, hélas, à la pompe et au faste qui ont pénétré même dans l'église de Jésus-Christ, la prière n'en est pas troublée. Au contraire, la splendeur mondaine qui saurait bien éblouir, mais non pas vraiment éclairer, est ici comme la dissonance qui fait ressortir d'une manière d'autant plus frappante la douceur de l'accord pur. L'amour de la vérité et la vraie charité voilà ce qui fait honneur tant à une église qu'à l'individu; en étant dépourvue une église n'a aucune valeur, les possédant elle peut se passer de toute gloire du monde. Voilà ce dont le poète nous a fait ressouvenir encore par ces belles paroles: „Aimez-vous les uns les autres et puis: „Non pas seulement la foi, non pas seulement l'espérance, mais toutes les deux enveloppées de la charité, étroitement liées comme si nous n'en faisons qu'une, nous sommes envoyées à votre salut et à votre rédemption.”

Puisse l'église d'Utrecht se pénétrer toujours de ces paroles! Puisse chacun de ses membres de plus en plus s'efforcer à exceller en ces vertus! C'est alors que l'enthousiasme, éveillé en nous par le poète et le compositeur et fortifié encore par ce tableau, durera plus longtemps que ces jours du congrès; c'est alors que *tous* un jour chanteront du coeur:

Eh bien, maintenons donc conjointement
 La pureté de la foi et des moeurs,
 Alors le nom d'Ancien-catholique
 Se trouvera au-dessus de tout blâme
 Et agréable à Dieu.

THE CHURCH OF UTRECHT.

Emblematic Representation.

The history of the church of Utrecht comprises many pages teeming with trial, struggle and strife. She has been exposed to and has still to grapple with dangers.

Evidently the poet thought of this, when he committed to paper „the Oratorium: The Church of Utrecht” which closes with this emblematic representation. Yet it is obvious, that the poet does not entertain the slightest doubt with regard to the life and future of the Utrecht Church; nay the poet see her in his mind's eye under favourable circumstances in

future time. The Old-catholic movement spreads over many countries, people's attention is directed to it and many join the Church of Utrecht, which God has protected and preserved constantly. From this she derives consolation and encouragement, especially in those days, now that the third international old-catholic congress is held in the Netherlands. And with thanks and trust she calls upon God from whom all help must come.

Thus we see her represented in this tableau. The figure, representing the Church, has laid down the cross, that emblem of Passion, but her prop and stay, when proceeding on her way. With folded hands she sends a prayer to Heaven, acknowledging her own weakness and imploring God to keep her from pride in days of prosperity, from dismay in days of distress (see the song by F. Hiller).

The incense, offered by a priest, is the symbol of the prayer sent up to the Lord.

At this moment a celestial light seems to enlighten the church as a sign that God has heard the prayer.

The papal tiara and the cupola of St. Peter's in the background show that pomp and opulence have entered the Church of Christ, but alas, together with ambition and tyranny. The prayer is not disturbed by this, although. On the contrary mundane lustre and light, which may dazzle but not enlighten, is in this tableau like a dissonant, — which forming a too striking contrast, cannot but promote the harmony. Veracity and Charity are an honour to man and indeed the brightest jewels of a Church. To this the poet alludes, when he says: „Do you love each other” and when he sings:

„Not Faith alone, not Hope alone
 „But both, together with Charity
 „Entwine us in holy affection;
 „For God gave them for our salvation.

May the Church of Utrecht take these words to heart, may her members exert themselves to excel in this. The enthusiasm excited by the poet and the composer, and strengthened by the tableau, shall then last longer than the days of the congress and make us sing:

„Purity of morals, purity of Faith
 „Shall be the goal of our life,
 „That „Old-catholic” in afterdays
 „In times of prosperity or strife
 „May be a name, worthy of God.

PRIÈRE.

Seigneur, que je porte au fond du coeur,
 tenez-vous auprès de moi.
 Mon soutien dans la joie et la tristesse,
 tenez-vous auprès de moi.
 Dans la grande joie préservez-moi d'insolence!
 Et lorsque je perds courage,
 tenez-vous auprès de moi.

Ce qu'est la rosée à la vigne, est à moi votre
 bénédiction; Je ne puis rien de moi-même, mais afin
 que courageusement j'entreprenne tout, tenez-vous auprès
 de moi.

O, vous qui êtes ma consolation, mon recours, ma
 umière, jusqu' à la fin de mes jours tenez-vous auprès
 de moi.

PRAYER.

Lord of my inmost heart's recesses,
 Abide with me!
 Solace and joy 'mid all distresses.
 Abide with me!

In joy-time guard me from the error of vanity;
 And when my spirit quails in terror, Be thou my shelter.

In vain my soul has upward striven, Unhelped
 by Thee; But when Thy gracious aid is given, all
 perils flee.

Throughout my life true comfort lending, Thy light
 I see. — May it when life's days are ending, Still bide
 with me.

